

ABONAMENTUL:
Pe un an . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— "
Pe 3 luni . . . 7.— "
Pe o lună . . . 2.40 "
Pentru România și
străinătate:
Pe un an . 40.— franci.
Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACTIA
și ADMINISTRATIA
Strada Zrinyi Nr.12

INSERTIUNILE
se primesc la admiz
stratie.

Mulțumite publice și Le
teschis costă șirul 20 fl.
Manuscrisurile nu se lu
napoiază.

Porunca a doua.

— Cuvântare rostită în biserica mare din Să-
liște la 20 Sept. 1915. —

De Dr. Ioan Lupas.

„Purtați sarcina unuia al-
tuia și așa veți împlini legea
lui Christos”.

(Galateni VI. 2.)

Când s'a apropiat unul dintre cărturari
de Mântuitorul întrebându-l care este porunca
cea mai mare, El a răspuns: „Să iubești pe
Domnul Dumnezeu tău din toată inima ta și
din tot sufletul tău și din tot cugetul tău și
din toată virtutea ta! A doua este aceasta:
Iubește pe deapropoalele tău ca pe tine însuși!
Altă poruncă mai mare decât aceasta nu
este”. (Marcu XII. 30—31).

Tot creștinul, care îndeplinește *porunca a
doua*, prin aceasta îndeplinește și pe cea din-
tâi, căci, *iubirea lui Dumnezeu este aceasta,
să păzim poruncile lui* și poruncile lui nu sunt
grele” (I. Ioan V, 3.) Iubirea deapropoalei în
înțelesul cel mai înalt este alipirea desăvâr-
șită către scopul vieții noastre. Din iubirea
să facem și scopul vieții noastre. Din iubirea
către Dumnezeu isvorește și iubirea către
deapropoale, *porunca a doua*, care îndeamnă
pe creștini a se iubi unii pe alții, cum și Dum-
nezeu a iubit pe oameni, cu toată bunătatea,
cu toată milostivirea și cu toată jertfa ce li
s'ar cere. Orice bine face creștinul pentru
deapropoalele său, este socotit ca și cum ar fi
adus jertfă curată Domnului, jertfă pentru
care-și va lua plata cuvenită în ceruri. Căci
cine va fi dat măcar numai un pahar de apă,
în numele lui Christos „adevăr zic vouă, nu
va pierde plata sa” (Marcu IX. 41). Iubirea

deapropoalei, după cum scrie apostolul Pavel,
râu nu lucrează, drept aceea *plinirea* legii dra-
gostea este (Romani XIII, 10). Dar cum și pe
ce cale să împlinim legea Domnului și dato-
rințele noastre către deapropoalele?

Ne spune același sf. apostol prin frumoa-
sele sale cuvinte de îndemnare creștinească:
„Purtați sarcina unuia al-
tuia și așa veți îm-
plini legea lui Christos!”

Ce adâncă mulțumire sufletească simte
creștinul adevărat, când poate să facă bine
cuiva, să ajute, să ușureze ori să poarte chiar
însuș vr'una din sarcinile altuia, veți fi simțit
cu toții de câte ori v'ați silit să împliniți a-
ceastă poruncă creștinească.

Amintesc aici o întâmplare din vechime,
care poate să adeverească în mod și mai lesne
de înțeles, cum poartă creștinul adevărat tot-
deauna cu voce bună sarcina altora. Sf. Ioan
Scărarul, stareț al mănăstirii din muntele Si-
nai († 605) spune despre un monah din mă-
năstire, că deși avea foarte mult de lucru,
fiind îndatorat să pregătească de mâncare în
fiecare zi pentru 220 de frați, totuși
nu era niciodată necăjit sau trist, ci totdeauna
vesel și cu voia bună. Starețul l'a întrebat
odată, de unde această necurmată veselie,
iar cuviosul și strădălnicul monah i-a ră-
spuns astfel: „Eu când slujesc pe frați, îmi în-
chipuiesc că nu slujesc oamenilor, ci lui Dum-
nezeu în persoana slujitorilor săi”. Se vede,
că în inima celui smerit monah a pătruns
adevăratul înțeles al cuvintelor Mântuitoru-
lui: „Tot ce veți fi făcut la unul din acești
mai mici ai mei, mie mi-ați făcut”... Această
întâmplare de de mult, care se poate repeta
și în zilele noastre cu oricare suflet credin-
cios, dovedește că omul își poate îndeplini și

cele mai grele datorințe către deapropoalele cu
voie bună și cu multă ușurință, dacă se gân-
dește, că *a munci pentru deapropoale este a
munci pentru Dumnezeu*.

La muncă și la jertfă pentru deapropoale
ne chiamă și glasul poruncitor al vremii de
acum. Spre ea ne îndeamnă și cuvintele sfinte
evangelice de astăzi: „Precum vă este voia,
ca să facă vouă oamenii, faceți și voi lor așaș-
derea... ..faceți bine și dați împrumut, nimica
așteptând și va fi plata voastră multă și veți
fi fii ai celui prea înalt, că El este bun... Deci
fiți milostivi, precum și Tatăl vostru milostiv
este” (Luca VI, 31, 36).

Niciodată nu s'a cerut mai mult decât a-
cum, să purtăm sarcina unuia altuia, să ne
ajutorăm, să ne sprijinim, să ne iubim unii pe
alții, să alipim cu desăvârșire scopul vieții
noastre de scopul vieții acelora, cari luptă
pentru noi și pentru mântuirea noastră din
vâltoarea încercărilor și primejdilor...

Vă aduceți aminte, că anul trecut îndată
după ce s'a început războiul, „Societatea fe-
meilor ortodoxe române din Săliște” v'a în-
demnat pe toți, cu rugămintă stăruitoare, să
faceți fapte de milostenie, să dați tot ajutorul
cu putință deapropoalei lipsit și necăjit. A și
dat fiecare, după cât l'au îngăduit puterile și
împrejurările. Astfel din numeroasele colecte
în bani, și haine, diferite scule pentru spital și
bucate, din darul de bunăvoie al tuturor cre-
dincioșilor sfinteii noastre biserici din această
comună s'a putut aduna, în cursul anului tre-
cut, suma de 18377 cor. 74 fl., care s'a jert-
fit ca jertfă curată pentru ușurarea deapropo-
alei avizat la ajutorul nostru, pentru îngri-
jirea bolnavilor și răniților, pentru hrana să-
racilor, pentru mângăierea întristaților.

Versuri de Ion Tripa.

Dăm aci câteva versuri de regretatul *Ion Tripa*,
mort în zilele trecute. Versurile denotă un talent deose-
bit și o originalitate, care frapează prin umor delicat și
patriarhal. Ion Tripa a fost un temperament și cine știe,
dacă soarta l'ar fi aruncat în condițiuni mai prielnice
desvoltării sale intelectuale, astăzi nu am regreta în
moartea lui pierderea unui adevărat poet poporan?

Nota Red.

Dragile mele . . .

Dragile mele
Flori, floricele,
Voi, bucuria
Și veselia
Inimei mele,
Cerești, oh, creșteți și înfloriți,
Că voi vieța mi-o îndulciți!

Soarele sfântul,
Ceriul, pământul,
Plini de 'ngrijire
Și de iubire
Vă poartă gândul!
Cerești, oh creșteți și înfloriți,
Că voi vieța mi-o îndulciți!

Numărul popular pe 1 an 4. cor

Dragostea mare,
Credința tare,
Dorul, iubirea,
Și fericirea
Din voi răsare.

Creșteți, oh creșteți, și înfloriți
Că voi vieța mi-o îndulciți!

A voastră boare
Recoritoare
Îmi dă putere,
Și mângăere
Netrecătoare.

Creșteți, oh creșteți, și înfloriți
Că voi vieța mi-o îndulciți!

Și de-oi muri,
Tot voi veți fi,
Cari resărind
P'al meu mormânt
Mă veți ieli.

Creșteți, oh creșteți, și înfloriți
Că voi și moartea mi-o îndulciți!

Avea-voi și eu dulce somn . . .

Trudit am fost, și sunt trudit,
Dar nici când nu m'am jeluit,
Căci înzădar aș fi strigat,
Că nime nu m'a ascultat.

Prețul unui exemplar 10 fileri.

Odihna mea era de spini
Iar somnul meu dela vecini
La mine num'atunci venea
Când lor nu le mai trebuia.

Atâta mângăere am,
Că până-i lumea n'oi fi'n ham,
Că trece vremea peste noi
ca peste ori și ce gunoi.

Și-mi e croit și mie-un drum,
Către un muced strănt podrum,
In care nu sunt buți cu vin,
Ci numai pace și somn lin!

Din mila Tatălui de sus
La acel podrum când voi fi dus,
Pe umeri, — ca un mare domn...
Avea-voi și eu dulce somn!

Viața . . .

Viața-i o culină mare.
Intr'insa soarta-i fierbătoare.
Ea ferbe mai la toți pe plac,
Dar vai, eu nu știu ce să fac,
Căci eu, oh eu îi sunt străin,
Și mie-mi ferbe tot venin.

Numărul popular pe 1/2 2 corane

Acum în numele aceleiaș societăți de binefacere adresăm iarăș tuturor credincioșilor bisericii noastre următoarele cuvinte de îndemn creștinesc:

Apropriindu-se iarna, gândul nostru creștinesc trebuie să se îndrepte iarăș spre vitejii apărători ai țării, spre ostașii noștri, cari vor trebui să lupte și în iarna aceasta, înfruntând gerul și viscolul zăpezilor de pe toate câmpiile de luptă.

Ca niște patrioți cu simț creștinesc suntem datori să le venim în ajutor și în anul acesta, după cum am făcut și în anul trecut, când le-am trimis 1256 bucăți de haine de lână curată, lucrate în dar de membrele „Societății femeilor ortodoxe române”.

Acum iarăș ni se cere, să trimitem mai ales aceste trei feluri de îmbrăcăminte de iarnă: șaluri, pumnusei (mănuși lungi) și apărătoare de genunchi.

Lâna de lipsă pentru pregătirea acestor îmbrăcăminte se poate cumpăra cu câte 15 coroane chilogramul. Mai multe membre din comitetul Societății s'au îmbrăcat să cumpere pe cheltuiala lor câte 1/4, 1/2, 1 sau 2 kg. ca în felul acesta să vie și cu jertfă bănească, nu numai cu lucrul mânilor, în ajutorul celor cari își îndeplinesc, cu jertfa vieții lor, datorițele ostășești.

Indemnăm pe toate credincioasele sfintei noastre biserici, cari au de unde să dea câte 3 cor. 75 fil., sau câte 7 cor. 50 fil., sau câte 15 cor. pentru cumpărarea lânii de lipsă la pregătirea acestor haine, să se încrie fără întârziere și să plătească banii la casiera „Societății femeilor ortodoxe române”. Iar cele cari nu au bani, au însă tort de lână, tors de mâinile lor, să spună cât pot dărui din tortul acesta.

Lâna de lipsă se va cumpăra prin mijlocirea oficiului pretorial și se va împărți femeilor spre lucrare de către membrele comitetului, cari au luat asupra lor sarcina, să umble câte două inșe pe fiecare stradă și să dea îndrumările de lipsă.

Primiți-le cu dragoste creștinească, ascuțiți-le povața și dați-le tot ajutorul cu putință pentru îndeplinirea acestui lucru folositor oamenilor și plăcut lui Dumnezeu!

In largul veșniciei . . .

In largul veșniciei
Vieța unui om
Așa-i de ne'nsemnată,
Ca cel mai mic atom,
Căruia-i faci conac
Sub vârfulcel de ac.

Dragii copilașii mei.

Dragii copilașii mei
Cei la număr șase
Lumea n'treagă-o am în ei
Când îi văd acasă.

Dar așa sunt de pustiu
Când nu-s lângă mine
Ca și mortul în sicriu,
Necăutat de mine.

Ioan Tripa.

Unui prieten mai tânăr.

Fără gânduri, naiv și senin pleci în lumea largă. Plin de iluzii și speranțe, puternic în credință, trufaș îți porți fruntea sus între nori.

Privești cu un suris de nemărginită încredere drumul lung ce se întinde înaintea ta și aștepti ca lumea cu sfială să se dea la o parte.

Din cuvintele acestui apel veți înțelege, că datorința creștinească a tuturor este să purtăm sarcina unii altora, să ajutăm cu banul și cu munca noastră pe ostașii țării, cari poartă și ei o sarcină atât de grea pentru noi: luptă pe atâtea câmpii de bătălie, ca să ne apere țara, viața, liniștea și siguranța căminelor noastre!

Nădăjduiesc că, după cum ați știut în cursul anului trecut să deschideți în atâtea rânduri inima și punga voastră, urmând pozele stăruitoare ce vi s'au dat, tot asemenea veți purcede și acum cu toată mila și dragostea către deaproapele, ca să se împlinească cuvântul Sfintei Scripturi: „In vremea de acum prisosința voastră să împlinească lipsa acelora, ca și prisosința acelora să plinească lipsa voastră, ca să fie potrivire, precum este scris: celui ce adunase mult, nu i-a prisosit și celui ce adunase puțin, nu i-a lipsit”... Deci „fiestecarele să dea, precum se îndură cu inima, nu cu părere de rău sau de silă, căci pe dătătorul de bună voie iubește Dumnezeu” (II. Corint. VIII și IX.)

Știind că orice dar de bună voie și orice jertfă pentru deaproapele este ca o jertfă curată închinată lui Dumnezeu, să ne silim, în toată bună vremea și cu orice prilej, a purta sarcina unul altuia, ca așa să împlinim legea lui Christos și să ne facem vrednici de scutul ocrotitor și de binecuvântara Tatălui ceresc!

Drepturile istorice și etnice ale Românilor asupra Basarabiei.

Dreptul poporului român este strigător la cer căci 3,350.000 de suflete din Basarabia imploară, strigă cu glasurile lor tânguite la frații din patria mamă ajutor! ajutor! ajutor!

1240, 1386, 1457, 1812, 1878, 1915.

La 1386 istoria ne spune că sub Mircea cel Bătrân, Basarabia, făcea parte din stăpânirea acestui domn și au stăpânit-o la rând urmașii săi până ce se alipi Moldovei definitiv sub Vodă Ștefan Cel Mare la 1457. Intre timpurile acestea au fost ocupațiuni turcești și tătărăști de scurtă durată în Basarabia.

Surisul oamenilor, strângerea caldă de mâni a prietenilor, privirea galeșă și dulce a unei femei, toate, toate însemnează iubire, alipire și admirație!

Sgomotul și aplauzele mulțimei de multe ori te vor îmbăta. Vei crede, că lumea e biruită, iar tu ești eroul din povești...

Grijeste, lumea e o prăpastie adâncă. Atent și sficios să te plimbi în jurul acestei prăpastii. Nu te uita prea mult la cer și nu-ți grăbi pașii, căci un pas greșit, unul singur, te răpește în adâncime, ești nimicit.

Vrei să ajungi la țintă? Fii cuminte și curajos. Dar curajul să nu întrecă puterile tale. Drumul vieții nu este numai șes, nu numai roze și iarbă verde sunt covoarele acestui lung drum. Multe râuri și multe dealuri îți stau în cale.

Puternic și dibaciu să fi, dacă vrei să lupți cu valurile dușmănoase. Urcă încet munții și te mai oprește, căci altcum biruit de oboseală vei fi isbit la pământ fără milă și trupul tău istovit poate să cadă, rostogolindu-se la poalele muntelui, acolo de unde ai plecat!

Nu încerca să treci râurile cu sărituri uriașe. Pasul tău e prea mic și avântul tău prea slab; ușor poți să nimeresti în mișlocul apei, acolo unde adâncimea e nesfârșită și de unde numai unghițele pescarilor te vor scoate, dar — prea târziu!

Holod, 1915.

Alexandru Văcărescu, rig. în drept.

Astfel ca Cetatea Ismailului și Balta Albă fură ocupate de tătari. Răsvan Vodă cu ajutorul lui Mihai Vodă Viteazul îi bătură și-i alungară asvârlindu-i peste Nistru. Mircea cel Bătrân, chiar se și întitula pe baza întinderilor teritoriale ale țării sale, Mare Voevod și Domn singur stăpânitor a toată țara Ungro-Vlahiei și al părților Transalpine încă și al părților tătărăști din Basarabia până dincolo de Odessa și al amânduror malurilor Dunării până la Marea cea Mare și al cetății Durostorului (Siliștra).

Basarabia însemnează țara stăpânită de Basarabi, cum adesea s'a întâmplat în istoria diferitelor state ca numele unei țări să devie dela o personalitate istorică, dacă sub această personalitate s'a unit un neam pentru o viețuire comună, apărare reciprocă, etc. Muntenia în sec. XIV era stăpânită de neamul Basarabilor.

În sec. XIII întâlnim numele de Basarabă la un scriitor persian care spune că un Basaraban stăvilise năvălirea hordelor mongole dela 1240.

În veacul XIV Muntenia se întindea pe ambele țărmuri ale Dunării până la mare.

Pentruca să dovedim într'un mod ilustrativ acest fapt istoric genialul nostru om de stat M. Kogălniceanu a împărțit la congresul dela Berlin, în ziua de 11 Iunie 1878 tuturor plenipotențiarilor o fotografie mare după un document al lui Mircea cel Bătrân. În acest document istoric sunt bine stabilite granițele țării românești, cari se întindeau până la mare cuprinzând întreaga țerișoară dintre Prut și Nistru, adică acea porțiune, sudul actualei Basarabii, care purta numele de Basarabia.

În veacul 15 Ștefan cel Mare luă Muntenior dela nordul Dunării dintre Brăila și Chilia întregul litoral ce aparținea vechei Basarabii.

De atunci începe până la 1716 Moldova se împărțea în 19 ținuturi.

Țara de sus se compunea din județele Hotin, Dorohoi, Hârlău, Cernăuți, Suceava, Neamț și Bacău.

Țara de jos, Iași, Cărligătura, Roman, Vaslui, Tutova, Tecuci, Putna, Covurlui, Fălciu, Lopșana, Orheu și Soroca.

Spre Dunăre. Budgeagul cu ținuturile Cetatea Albă, Kilia și Ismailul, aceasta e Moldova.

Prin pacea dela București din 1812, Rusia care se răsboise cu imperiul otoman, își alipi întreaga țară a Basarabiei. Prin pacea dela 1856, încheiată la Paris, după învingerea sdrobitoare a Rusiei, la Crimeia, România își recapătă trei județe din sudul Basarabiei, pe cari în urmă la 1878 la congresul dela Berlin, împăratul Alexandru II-lea călcându-și cuvântul de onoare dat aliatului său în campania din 1877, le răpește pentru a doua oară.

Aceste sunt drepturile istorice ale poporului român asupra Basarabiei în zilele noastre, după statistica oficială a Rusiei. Intre Prut și Nistru locuiește o populație de 3,350.000 această populație etnicește se împarte astfel:

Jud. Kișinev are 81% Moldoveni, 4% Ruși, 19.01% Ovrei.

Jud. Bălți 92.60% Moldoveni, 18.90% Ruși, 12.90% Ovrei.

Jud. Orhei, 82.50% Moldoveni, 4.75% Ruși, 12.25% Ovrei.

Jud. Soroca, 70% Moldoveni, 13.01% Ruși, 12.19% Ovrei.

Jud. Bender, 72.80% Moldoveni, 26% Ruși, 8.44% Ovrei, 18.09% Bulgari.

Jud. Hotin, 69% Moldoveni, 32.20% Ruși, 14.64% Ovrei.

Jud. Ismail, 74.15% Moldoveni; restul populației compusă din Bulgari, Armeni, Ovrei, etc. Afară de teritoriul Prut și Iași câmpul unde Moldovenii sunt mai mult decât 82%.

Jud. Balta-Albă, 64% Moldoveni; restul Bulgari și alte neamuri.

Astfel, chiar după statistica oficială a Rusiei, Basarabia actuală are 2,650.000 Moldoveni și restul de 700.000 de alte neamuri cu 770 biserici și 22 mănăstiri și schituri moldovenești.

În Basarabia de astăzi nu există nici o școală primară sau secundară în care să se per-

mită să se învețe limba românească; asemenea și în sf. biserică nu se oficiază sf. liturgie în limba maternă.

Drepturile Românilor asupra Basarabiei nu pot fi contestate asiăzi de nimeni. De altfel nici nu se încearcă Rușii și ziarele vândute lor să întreprindă așa ceva.

Toate încercările lor se mărginesc în a distrage atenția noastră dela nenorocita provincie de sub stăpânirea moscovită.

Gh. Dem. Chika.

Carpații în lupte...

— Comunicarea dlui prof. N. Iorga. —

In prima ședință din sesiunea de toamnă a Academiei Române din București ținută sub președinția dlui B. Delavrancea, vicepreședinte, distinsul profesor universitar N. Iorga a făcut — după cum am anunțat — comunicarea sa despre „Carpații în lupte”

Problemele militare, — a început d. N. Iorga comunicarea sa — nu capătă dela cunoașterea trecutului tot ce trebuie pentru a le lumina; o mare parte din lămuriri le poate da numai tehnica, schimbată, a momentului, împrejurări naturale și politice înfrăușe și ele îndestul. Dar imutabilitatea împrejurărilor geografice — căci ce puțin poate face omul pentru a le corecta în folosul său! — are totuși o largă parte în opera de înțelegere a condițiilor în cari din nou se prezintă întrețrebarea. Și astfel e adevărată vorba lui Miron Costin că „Letopiseștile nu sunt să le citească omul să știe numai ce a fost în vremurile trecute, ci mai mult să fie de învățătură ce este bine și ce este rău și de ce să se ferească și ce va urma fiecine”.

Am crezut astfel că nu e fără folos amintirea împrejurărilor în cari pasurile Carpaților au văzut trecând oștiri din sus către noi și dela noi în sus. Intre anii 1272—1276 întâia pretinsă trecere a Ungurilor peste Carpați.

Principatul Tărei Românești nu exista. Era un voivodat al Jiurilor în fruntea cărui era Litovoii, care-și întindea voivodatul și asupra Tărei Hațegului. Ungurii pretind că l-au atacat pentru plata tributului; Litovoii a fost omorât, iar fratele său Barbat e prins.

Dar acea vreme regele era minor. Ardealul, Maramureșul, Banatul erau în răscoală. Ungurii nu puteau încerca o ofensivă. Probabil lupta s'a dat pentru stăpânirea Severinului. Cel care câștigă biruința e un dregător regal probabil de origine română, iar nu armatele ungare.

Dinastia Litovoii pierdea Hațegul, dar voivodatul Jiului se păstră și se uni cu cel de Argeș, formând principatul Tărei Românești. N'avem a face deci cu o luptă în Carpați.

Cea dintâi luptă dată într'adevăr acolo este aceea în care regele Carol-Robert fu la 1330 cu totul zdrobit în strâmtorile munților.

Nu e de crezut că atacul a venit din părțile Severinului, care fură imediat cucerite de rege. Expediția s'a îndreptat împotriva capitalei dela Argeș, — probabil pe la Bran, care era fără apărare. Ea nu izbutește, regele se întoarce pe acelaș drum și oastea flămânzește pe locuri pustii. La un drum șerpuitor, tăiat de tranșee, — mențiunea tranșelor e și în cronica ungurească — oastea regelui e atacată.

Cronica spune că se clătina ca pruncul în leagăn, cau ca papura lacului. Românii sunt înfățișați de o miniatură contemporană cu căciuli și cojoace „trăgând cu arcele și tocând în cap cu măciucile”.

Regele pierdu pecetea ungurească, care zace încă probabil în cazanul dela Posada, pe drumul Câmpulungului, și scăpa abia cu viață.

A doua expediție ungurească în contra principatului muntean fu făcută în 1369 de Ludovic, fiul lui Carol Robert.

Iarăș un atac la Severin, iar alte oști cari intră prin pasul Buzăului, — în calea Târgoviștei au fost prinse într'un loc cu tranșee, — pomenite tot de cronicari, — și împletituri de spini. Vicevoivodul Ardealului cade, oastea e total distrusă. Ungurii sunt siliți să fortifice Branul punând pușcași englezi într'insul.

Sigismund, ginerele lui Ludovic, intră la 1395 în Tara Românească, dar ca aliat al lui Mircea.

De atunci începe sistemul pătrunderii ungurești în legătură cu lupta creștinătății în contra păgânurilor sau cu certurile pentru tron, din țară. Când

pretendentul e susținut de Unguri e mai tare, iar ei biruiesc mai ușor; când el e mai slab, ei sunt zdrobiți împreună cu el.

La întoarcerea sa din 1395, Sigismund e lovit la Posada, unde erau iarăș tranșee, și poteci bătute cu trestie de Vlad, rivalul lui Mircea. Abta poate să scape și acest rege al Ungariei. Cu câteva luni înainte acelaș rege încercase să supună Moldova de curând întemeiată, pe care o numea provincia sa. Ayu lupte grele în Carpați cu tranșeele lui Ștefan Vodă I, domnul Moldovei. Pătrunse până la Hârlău, dar nu a putut învinge. Se mulțumi cu un tratat, ceea ce se cheamă azi „un petec de hârtie”.

A patra năvălire ungurească în Muntenia a fost în 1396, contra lui Vlad, care e rănit, dar nu e isgonit de trupele ardeleni. În 1397 e prins într'adevăr de voivodul ungar, dar prin aceasta trebuie să se vadă numai recăștigarea tronului de către Mircea însuș cu aliații săi.

Cât de mult se teme Sigismund de Tara Românească, o arată faptul că bătut la Nicopole de Turci, ca să se întoarcă acasă, el luă Dunărea dealungul până la guri, toată Marea Neagră, strâmtorile arhipelagului și marea Adriatică, în loc să treacă dela Turnu-Măgurele la Bran.

Mircea căpătă tot Banatul Severinului unde își zice domn nu ban. În cetate el întâmpină pe Sigismund la 1406. Branul e dat în mâna lui și a fiului său Mihail.

La moartea lui Mircea regele ia Branul înapoi, dar Tara ridică împotriva lui Mihail pe Dan Vodă, sprijinit de Turci.

Trupele ardeleni năvălesc din nou. În a șasea năvălire pierd și voevodul Ardealului și Mihail. Numai când Dan se hotără a face politică creștină, regele riscă a intra în țară pe drumul Branului, la 1427, nu însă fără a trimite înainte, în cursul iernei, trupe cari să-i deschidă calea, ceea ce se făcu cu greu, după însăș mărturia lui Sigismund. În ultimele lui zile aceștia așază pe cavalerii teutoi la Severin, dar ei nu putură să se mențină.

Îndată după moartea lui Sigismund, se face prima noastră trecere a Carpaților. Vlad Dracul conduce pe sultan. Ca în toate cazurile găsim Carpații fără apărare, pe când niciodată munții nu fuseseră găsiți fără apărare din partea noastră.

Când Ardealul e apărat de românul Ion Hunyade, căpitan al regelui Ungariei, o oaste turcească pătrunde în provincie la 1442, dar nu pe la noi, — când încearcă însă să se întoarcă pe aci e zdrobită la pasurile oltene. În acelaș an încearcă să treacă Ardealul pe la isvoarele Ialomiței. Ne întâlnesc în Carpați pe noi, și Vlad Dracul unit cu Hunyade zdrobește pe Turci.

Numai în 1445 Hunyade trece pe la noi (pe la Turnu Roșu) fiindcă noi îl lăsăm. Când ucide pe Vlad Dracul, el o face numai prin surprindere. În curs de mai multe veacuri numai două surprinderi ungurești au reușit. Aceasta și aceea din 1610, care a fost cumplit pedepsită.

Fără împotrivire, Vlad Tepeș trece de două ori și pradă satele sibiene. Când Tepeș e atacat de Turci, Mateiaș Corvin, regele Ungariei, nu îndrăznește să treacă muntele contra sultanului, iar Tepeș îi scrie cerând iertare pentru răscoala sa.

Ștefan cel Mare pătrunde în 1461 în Tara Secuimeii, și în tot timpul domniei sale au fost sub ascultarea lui Ștefan cel Mare.

În tot timpul anilor 1461—1690, de câteori un domn s'a arătat pe dealurile Brașovului, în Secuime, Secuimea s'a supus.

Mateiaș Corvinul a trecut Carpații la Baia, unde așa a fost învins încât nici n'a mai putut forma o nouă armată.

Ultima oară când o invazie ungurească se face peste Carpați e în 1522.

În 1526 regatul Ungariei încetează. La Mohaci, regele Ungariei împreună cu floarea nobilimei, a pierit. Ungaria s'a împărțit între Turcia și Austria. În schimb domniile noastre intervin în Ardeal. Cei din Moldova posedau acolo Ciceul și Cetatea de Baltă; cei din Muntenia, Amlașul și Făgărașul.

Expedițiile pentru stăpânirea Ardealului continuă dela 1529 până aproape de 1560.

Ușurința cu care s'au făcut aceste treceri reiese de altfel și din faptul că ele au fost foarte numeroase. Într'un singur an, în 1529 au fost făcute șase expediții de către Petru Rareș și domnul muntean Radu Paisie. Chiar în a doua sa domnie, Petru Rareș mai trece în 1542 în Ardeal pe la Oituz, și intră solemn în Bistrița. Domnul muntean Radu Paisie trece prin Bran, — iar Mircea Ciobanul trece de asemenea Carpații. Ștefan Rareș repetă în 1552 invazia până la Brașov, iar Alexandru Lăpușeanu, trece prin Ghimeș până la Bistrița.

Pătrașcu Vodă, tatăl lui Mihai Viteazul, cu 14 mii oameni trece de asemenea prin Bran, iar Radul Culcerul în 1557 străbate de asemeni dincolo de graniță.

În mai puțin de jumătate de veac voievozii noștri fac 23 de expediții în Ardeal.

Ajungem la epoca lui Mihai Viteazul. În 1559 Mihai trece în Ardeal, cu cea mai bună pază. Trupele erau strânse la Ploești. Mihai se îndreptă spre pasul Buzăului, și într'o zi și într'o noapte e în Ardeal. Trupele românești au intrat într'o Marti în Ardeal și până Joia din săptămâna următoare toată țara a fost supusă. La Șelimbreg se dă lupta cu Báthory, care e zdrobit. Dar Mihai Viteazul n'a putut să se bucure de victoria sa.

Urmasul lui Mihai, Radu Șerban a fost ajutat de Basta care i-a trimis trupe de întărire în contra Tătarilor pe cari i-a învins la Teișani.

În 1603 Radu Șerban a trecut în Ardeal în contra lui Moisi Seki, care se ridicase contra armatelor imperiale. Radu Șerban învinge pe Moise Seki și se întoarce victorios pe la Dragoslavele-Rucăr. E silit să iasă din Ardeal din cauza încetinelor armatelor imperiale, cari nu-i ajutau.

În 1610 Báthory Gabriel trimite o expediție care avea drept țintă să pedepsească pe Radu Șerban pentru că-l părăsise. Radu Șerban, surprins pe neașteptate fuge, dar peste câteva luni se întoarce prin Moldova și într'o luptă la Brașov distruge armata ungurească. Gabriel Báthory fuge și se ascunde la Sibiu.

Intre 1658 și 1660 trupe moldovene și muntene străbat tot Ardealul contra lui Rakoczy. Brâncocoveanu și Mihai Racoviță sunt ultimii domni cari mai trec Ardealul. Acesta din urmă trece până în nordul Bistriței, și se întoarce prin Câmpulung.

E demnă de relevat în această epocă, — povestirea despre Ardeal a lui Miron Costin, precum și recomandăția lui Racoviță către căpetenia Tătarilor, ca pe „Ardelenii ce vorbesc românește să nu-i omoare”.

Mavrogheni a trecut cel din urmă Ardealul, la 1778, dar această trecere nu-i decăt un episod al războiului austro-turc de atunci.

Impătrita înțelegere declară războiu Bulgariei.

Rusia a rupt relațiile diplomatice cu Bulgaria. — Impătrita înțelegere va împiedeca războiul sârbo-bulgar.

Arad, 7 Oct.

Ziarele din România ce primim azi la redacție reproduc o lungă telegramă din Petrograd, care spune că *ziarele rusești aprobă pe deplin proiectul trimerii de către Înțelegerea a unui corp expediționar de 150,000 de oameni și declară că mai înainte trebuie lămurită esența problemei balcanice.*

Până aci politica balcanică a Înțelegerii tindea la realizarea unui bloc slav, care promițând o colaborare pacinică și amicală între cele 4 naționalități ce populează peninsula, ar creia pe drumurile spre Salonic și Constantinopol o barieră tare și unită împiedecând pentru totdeauna progresiunea germanică spre Orient. Este firesc ca Germanii să lucreze în senz contrariu, căutând prin toate mijloacele a împiedeca formarea acestui bloc, căutând a slăbi unitatea slavă și provocând neîncetat conflicte și certuri interne. Sub acest raport Germanii au obținut un mare succes când în Iunie 1913 au reușit a arunca un popor slav asupra alțiua.

In conflictul actual sârbo-bulgar, în mod savant țesut de diplomația prusiană, același spirit al politicii germanice se manifestă în toată forța lui distrugătoare. Ori dacă Germanii voiesc războiul sârbo-bulgar și cheltuesc mari sforțări pentru a-l face să izbucnească, *puterile înțelegerii trebuie să dorească din contra a face sforțări spre a-l împiedeca.* Cu alte cuvinte trebuie acum înainte de a izbucni războiul fraticid, nu represalii în contra criminalilor Bulgari după ce vor fi început ostilitățile, ci să se adopte, în așteptarea săvârșirii crimei, o tactică care să poată conjura crima și să poată *paraliza* sforțarea contrarie germană.

Dacă războiul fraticid începe, *aliații vor face bine să sprijine pe Serbia prin toate mijloacele lor*, dar ar fi și o gravă eroare de a debarca corpul expediționar în chestiune după începerea ostilităților.

Nu e nici o îndoială că dacă în perioada de 15 zile necesară pentru concentrarea bulgară un singur soldat francez ori englez apare în Macedonia, *acest soldat va fi simbolul pe care chiar mâna dlui Radoslavoff nu va îndrăzni să-l atingă* — termină telegrama din Petrograd.

Cercurile italiene și atitudinea Bulgariei.

Pressa italiană spune, că cercurile italiene urmăresc cu un viu interes evenimentele din Bulgaria. Convingerea generală este că, dacă ultimele demersuri făcute de puterile împătritei înțelegerii și mai cu seamă de d. Sassonov pe lângă guvernul bulgar, au mari șanse de izbândă, n'ar fi însă cu totul înlăturat ca Bulgaria să-și urmeze calea apucată până la capăt.

Dacă svonorile cari vor să facă să se creadă că Bulgaria revine sunt răspândite cu gândul ascuns de a adormi pe cei ce veghează, e bine să se știe, spun cercurile italiene, *că paznicii nu se vor lăsa înșelați.*

Toate măsurile au fost luate și se semnalează importante transporturi de trupe aliate spre peninsula balcanică.

Grecia urmărește pas cu pas atitudinea bulgară și e sigură că și România va da toată atenția celor ce sunt pe cale să se petreacă peste Dunăre.

Ruperea relațiilor diplomatice va fi secundată de o imediată declarare de război.

Rotterdam. — Se anunță din Petrograd: *E-ventuala rechemare a ministrului rus din Sofia încă nu înseamnă faptul împlinit al unui război ruso-bulgar, dar după ruperea relațiilor diplomatice cu Bulgaria începerea ostilităților nu vor întârzia multă vreme, deoarece împătrita înțelegerii cu nici un chip nu vrea să târăgă-neze lucrurile.*

Bulgaria a răspuns la ultimul Rusiei.

Sofia. — Membrii guvernului bulgar au ținut un consiliu de miniștri în locuința prim-ministrului Dr. Radoslavoff. Sfatul a ținut dela 8 ore seara până târziu după miezul nopții. Membrii cabinetului bulgar au părăsit locuința primului ministru la 3 dimineața. După aceea a sosit la Radoslavoff, mareșalul curții, generalul Savoff, fost șeful statului major al armatei bulgare în războiul balcanic — și a avut o scurtă consfătuire cu prim-ministrul bulgar, după care ambii au plecat în automobilul regal la localitatea balneară unde se află momentan regele Ferdinand. Ei au fost primiți îndată în audiență comună. — Audiența a durat dela 5 jum. dimineața până la 8. Radoslavoff și Savoff s'au întors apoi la Sofia. Ministrul prezident Radoslavoff a invitat pe ambasadorul german Mihaelis, pe cel austro-ungar Tarnovski și pe cel otoman Fetși bey. 4 ore a durat această consfătuire diplomatică.

Pentru astăzi se așteaptă declararea de război Bulgariei, nu numai din partea Rusiei, ci și din partea celorlalte puteri ale împătritei înțelegerii.

Răspunsul Bulgariei la ultimul rusesc a fost remis Marți după amiază. Dimineața, guvernul bulgar a dat răspuns reprezentanților împătritei înțelegerii la propunerile ce-au făcut Bulgariei la 14 Septembrie.

Ce se petrece în Bulgaria?

București. — Ziarele de aici află din Zimnicea: Trupele bulgare din cazarma situată la marginea orașului Șiștov, au plecat pe jos spre interiorul Bulgariei. Muzica cânta și soldații strigau „ura!”, dar nu mai erau uralele din anul 1912.

Pontonul rusesc din portul Șiștov a fost trecut la Zimnicea, unde va sta până la noui ordine.

Prin portul Zimnicea continuă să treacă rezerviști bulgari, îndreptându-se spre patrie.

Cele mai multe șlepuri din portul român Zimnicea așteaptă personal. Personalul vechiu era compus în mare parte din rezerviști greci, cari urmează să plece în Grecia.

Relațiile diplomatice între Rusia și Bulgaria sunt rupte. — Ministrul Rusiei din Sofia a părăsit capitala bulgară.

Petrograd. — Agenția telegrafică rusă anunță: *Marți la ora 2 d. a. a fost remis răspunsul guvernului bulgar la ultimul remis în 5 Octombrie n.*

Cuprinsul acestui răspuns nefiind mulțumitor, ministrul Rusiei a notificat dlui Radoslavoff, prim-ministru, că Rusia a rupt relațiile diplomatice cu Bulgaria.

Olanda a primit apărarea intereselor supușilor ruși.

„Să vorbească sabia!”

Sofia. — Sub titlul „Să vorbească sabia!”, ziarul „Narodni Prava”, organul primului-ministru d. Radoslavoff publică un senzational articol care evocă în memorie apelul de acum doi ani pe care regele bulgar Ferdinand l'a adresat soldaților săi.

„Profeta ce se cuprinde în cuvintele regelui — spune articolul — că „glorioasele noastre drapele le păstrăm împăturate pentru vremuri mai bune”, se refer la zilele de acum. Iarăș am desfășurat drapelul. Națiunea s'a adunat sub cutele lui. Fiecare se simte fericit a-l urma și cu același fericit sentiment va și muri, dacă se cere, pentru gloria drapelului și pentru libertatea Macedonenilor.

Semnul plecării încă nu este dat, buzele regelui n'au rostit încă „Bulgarski vojnici, napred!” (Soldați bulgari, înainte!), dar melodia acestor cuvinte vibrează deja în aer. Diplomații și-au terminat activitatea și s'au dat la o parte, deoarece acum e rândul sabiei să vorbească. A.mata bulgară e gata să facă minuni. Ea va dovedi lumii, că armele bulgare cinstite sunt capabile să direcționeze evenimentele cu mai multă gravitate decât întreaga falsitate a năvălitorilor asupra Bulgariei.

Soldați și cetățeni! *Se vor împlini dorințele noastre!* Semnul plecării nu mai poate întârzia, fiindcă acum cuvântul este dat sabiei!”

Daruri pentru batalionul IV al regimentului 33.

Apelul nostru pentru colecta de daruri pe seama batalionului IV al eroicului nostru regiment de casă Nr. 33 află viu răsunet în comitatul Aradului. Aflăm cu multă satisfacție, că în acest scop s'au inițiat colecte în toate comunele mai de frunte ale comitatului nostru.

Azi am primit la redacție următoarele contribuiri:

Dr. Ștefan C. Pop	5.—
Iosif Moldovan	2.—
Viora Savu	2.—
Gerasim Serb	10.—
Maria Serb	10.—
Kell Serb	10.—
Ion Popescu, preot Pecica-rom.	2.—
Laolaltă	41.—
In numărul trecut	107.—
De tot	148.—

Rugăm din nou pe cetitorii noștri din comitatul Aradului să ne trimită obolul lor pentru iubiiții noștri eroi.

Comunicate oficiale despre mersul războiului.

Budapesta, 6 Octombrie. — Se comunică dela cartierul principal:

Pe frontul rusesc: Nici o schimbare.

Pe frontul italian: Pe platoul Vielgereuth am respins, la miezul nopții, definitiv un puternic atac al Italianilor, cari s'au apropiat în locuri de obstacolele noastre.

Pe frontul sudoriental: Nimic nou.

Berlin, 6 Octombrie. — Se comunică dela marele cartier principal:

Pe frontul occidental: Pe înălțimile ce se ridică la nordost de Neuville am respins un atac cu granate de mână, al Francezilor. În Champagne, Francezii au încercat ieri ca să reia ofensiva pe frontul pe care au atăcat și până acum. Dușmanul a crezut că cu un puternic foc de artilerie, care după amiază s'a potențat la cea mai mare violență, va putea să slăbească pozițiile noastre în scopul ofensivei generale plănuită, grupându-și între aceasta pentru întreg frontul trupele pentru asalt. În urma focului nostru artileristic, ce se lăsă cu greutate asupra punctelor de plecare ale dușmanului, Francezilor le-a reușit să-și ducă trupele la asalt numai în unele locuri. Unde numai au făcut asalt, i-am respins pricinindu-le mari pierderi. Așa asalturile cari le-au repezit în mai multe rânduri lângă șoseaua Somme-Roy-Souain s'au prăbușit deplin și tot așa au fost rezultat și atacurile cari le-au întreprins la nord și nordost de ferma Beau Sejour, precum și la nordost de Ville Sur Tourbe. Englezii afirmă în comunicatul lor din 1 Oct. 1915, că în lupta aeriană cu aviatorii noștri ei au ieșit superiori. Statistica următoare ne dă cea mai bună orientare în privința aceasta: În Septembrie Germanii au pierdut 7 aparate, în aceeași vreme Englezii 8 iar Francezii 22 adevă în total ei au pierdut 30.

Pe frontul oriental: Grupul mareșalului Hindenburg: Dușmanul a început între lacul Dryswjaty și Krewo noi atacuri mai mari. O parte a atacurilor le-am respins, iar celelalte s'au prăbușit în focul nostru. Dușmanul a avut întâi succese la Koziany și nemijlocit spre sud dela lacul Wysnew, dar prin un contraatac, pricinându-i mari pierderi dușmanului, am ameliorat situația iarăș în favorul nostru.

Grupurile prințului mareșal Leopold de Bavaria și mareșalului Mackensen: Situația nu s'a schimbat.

Grupul mareșalului Linsingen: Spre ost dela Czartorysk s'au început lupte.

Războiul european.

Majoritatea camerelor grecești o pentru înțelegere.

Amsterdam. — Agenției Havas i se anunță din Atena: Venizelos a declarat în cameră că Grecia va satisface în chipul cel mai rigoros îndatoririlor sale stabilite în acordul greco-sârbesc, chiar și în cazul, când aceste îndatoriri ar sili-o să ia atitudine împotriva Germaniei, dar ceea ce Grecia ar regreta sincer, Venizelos a dat mai departe expresiune convingerii sale că interesul Greciei e ca să se alăture la împătrita înțelegere. Declarația lui Venizelos a fost primită de către cameră cu o majoritate de 50 voturi. Deputații mohamedani au votat contra.

Francezii au debarcat tunuri grele la Salonic.

Salonic. — Makedonia anunță, că trupele grecești vor ocupa Doiran, iar trupele franceze și engleze celelalte părți ale Macedoniei. Trupe italiene încă n'au sosit la Salonic. Francezii debarcă acum în Salonic tunuri mari de calibrul 37 și 32 centimetri.

Atena. — Imediat după ședința camerei regale Constantin l-a chemat l-a sine pe primul ministru Venizelos și i-a făcut imputări violente, că fără să-i anunțe prealabil a rostit în cameră un discurs antigerman. Venizelos și-a înaintat imediat dimisia. La ședința camerei au luat parte 257 deputați, 142 au fost cu Venizelos, 102 contra, 13 au abstat dela votare, iar 50 de deputați au absentat.

Sofia. — In Pireu au grecești pen trupe. In ar tru echipare tem că răs grecească dela Bulgar tualele inci boiul.

Sofia. — pă cu ches sobrania v

Rotter mai opozi o atitudi trupe din scriu ziar mentele s Ziarel mâne ne bulgar.

Rotte dința de a avut l vice-reg rilor po trebuie lor și In privește răscole putut iv credință

Nis „Odjek va da lul mi

Ce poziți Cernă munit Artile mai n Ș ruseș o clă

R mult de 5 scrie pul ce a

Ron cu nou Ita

că M

ta bl n d

Vineri, 8 Octomvrie 1915.

Pregătirile flotel grecești.

Sofia. — Din Atena sosesc știrile următoare: In Pireu au fost concentrate peste 100 vapoare grecești pentru transportarea de muniție și trupe. In arsenalul marinei se lucră cu zor pentru echiparea vaselor de războiu. In Atena se tem că războiul va izbucni neașteptat. Presa grecească propune guvernului ca să pretindă dela Bulgaria imediata demobilizare, ca eventualele incidente de graniță să nu provoace războiul.

Convocarea Sobraniei.

Sofia. — Consiliul de miniștri bulgar se ocupă cu chestia convocării Sobraniei. Probabil că sobrania va fi convocată pe 7 sau 15 Octomvrie.

Grecia nu poate rămâne neutrală.

Rotterdam. — Ziarele grecești, chiar și cele mai opoziționale spun că Grecia trebuie să ia o atitudine rezervată față cu debarcarea de trupe din partea înțelegerii. Mai corect e — scriu ziarele grecești — dacă vom lăsa evenimentele să se desfășoare de sine.

Ziarele franceze spun că Grecia nu poate rămâne neutrală, în cazul unui războiu sârbo-bulgar.

Războiul se va sfârși la primăvară.

Rotterdam. — Se anunță din Londra: In ședința de închidere a consiliului legislativ, care a avut loc ieri a luat cuvântul lord Hardinge, vice-regele Indiei. El a spus că mersul vremurilor poate deveni și îngreunător. In tot cazul trebuie să se străduiască, ca sângele Englezilor și Indienilor să nu se verse înzădar. Incănt privește India, orice străduință de a provoca războaie s'a dovedit zădărnice. Tulburări s'au putut ivi, dar India e unitară. Hardinge e de credință, că războiul se va sfârși la primăvară.

Ministrul Pacii va dimisiona.

Niș. — Agenția Havas anunță: Semioficialul „Odjek” e informat că Paciu fiind bolnav își va da dimisia. Urmașul lui va fi Vesnici, actualul ministru al Serbiei la Paris.

Lupte de artilerie la nord-ost de Cernăuți.

Cernăuți. — Rușii au bombardat ieri și azi pozițiile noastre ce se găsesc la nord-ost de Cernăuți. Deși dușmanul a prădat foarte multă muniție, acțiunea lui n'a avut nici un rezultat. Artileria noastră răspundând a redus la tăcere mai multe tunuri dușmane.

Și de data aceasta s'a întâmplat că obuzele rusești au căzut pe teritor românesc distrugând o clădire. Lupta de artilerie continuă.

Intrunirea Dumei.

Rotterdam. — „Daily News” constată cu mulțămire că Duma se va întruni mai în grabă de 5 săptămâni, cum era plănuț. Numitul ziar scrie, că pe lângă știrile ce sosesc de pe câmpul de războiu, aceasta e cea mai bună știre, ce a putut sosi după o vreme îndelungată.

Italianii vor debarca 20 mil soldați în Albania.

Berlin. — „Times” primește o telegramă din Roma, care afirmă, că nu se poate încă vorbi cu siguranță despre o participare a Italiei în noua acțiune a înțelegerii, dar e probabil că Italia va debarca 20 mii soldați în Albania.

Turcii au evacuat Enos.

Amsterdam. — „Times” anunță din Salonica că Turcii au evacuat Enos, localitate lângă gura Mării.

Mobilizarea în Portugalia.

Amsterdam. — Portugalia a mobilizat în taină alți 20,000 soldați. La lucrările pentru mobilizare iau parte și ofițeri înalți englezi. Comunicăția la graniță e oprită. Portugalia s'a pus deplin în serviciul Angliei.

Dispoziția în Grecia.

Lugano. — „Stampa” anunță din Atena: Opini publică nu se crede legată de considerațiile diplomatice ale bărbaților de stat și întâmpină cu bucurie hotărârea împătritei Ințelegerii, ca să-i dea ajutor Serbiei. Comunicatul care

spune, că împătrita Ințelegerere a adus formal la cunoștință retragerea propunerii făcută Bulgăriei, a potențat numai însuflețirea. Regina Greciei a lansat un apel către femeile Greciei, în care le roagă să sprijinească familiile celor mobilizați. „Secolo” vede în acest act al reginei o dovadă că și curtea e câștigată de partea împătritei Ințelegerii.

Sârbii și-au construit 3 linii de apărare.

Constantinopol. — „Ikdam” anunță din sursă bineinformată:

Câmpul de războiu sârbesc, având în vedere evenimentele din apropiatul viitor, se împarte în 3 linii de apărare principale. Aceste linii sunt: Belgrad-Semendria până la valea Moravei, apoi linia Leskovat-Kraguivat, în care au fost așezate tunurile grele aduse din Franța și Rusia. A treia linie de apărare se întinde între Lazarevo-Palanka-Teprovat, pe care au fost construite și fortificații.

Un colonel din statul major sârbesc a plecat la granița sârbo-bulgară, ca să ia ultimele dispozițiuni. Cercuirile de încredere sârbești au puțină speranță, ca Serbia, prinsă între două focuri să poată opune rezistență serioasă.

Afacerea „Arabic”.

Washington. — Agenția Reuter anunță că după constătuirea președintelui Wilson cu secretarul Lansing în chestia notei prezentate Sâmbătă de contele Bernstorff, s'a răspândit vestea, că Germania n'a împlinit dorința Statelor-Unite, adică să declare de nemotivată scufundarea „Arabic”-ului și să ia răspunderea pentru aceasta, iar secretarul Lansing n'a voit să spună ce va urma după aceasta. Se vestește că contele Bernstorff va fi provocat ca să se ducă la Washington, unde va auzi părerea guvernului american asupra acestui refuz din partea Germaniei. Refuzarea definitivă a Germaniei de a împlini pretențiunile americane va provoca (după Agenția Reuter) ruperea relațiilor diplomatice.

Londra. — Agenția Reuter anunță din Washington: După cum se aude din sursă competentă, guvernul american stăruie pentru pretențiunile sale, adică, scufundarea „Arabicului” să fie desavuată și să i se dea garanții că similare cazuri nu se vor mai repeți. Nota din urmă a contelui Bernstorff, după cum spune Agenția Reuter, e scrisă într'un ton tot așa de hotărât ca și celelalte note germane.

Lupte crâncene în jurul orașului Dwinsk.

Petrograd. — O luptă crâncenă se dă pe frontul nordic, pe pozițiile situate la 25 verste la sud-vest și 40 verste la sud-est de Dwinsk, unde dușmanul și-a întărit trupele în acțiune cu patru corpuri de armată.

Actualmente pe frontul Riga-Pinsk, forțele dușmane cari operează în contra noastră sunt evaluate, după calculele stabilite de „Rusky Invalia” în sectorul Riga-Dwinsk Swentziany (320 verste) la 12 divizii: 7 de infanterie și 5 de cavalerie; în sectorul Swentziany-Vilna Orany (150 verste) la 15 divizii: 12 de infanterie și 3 de cavalerie; în sectorul Orany, Slonis Pinsk (250 verste, 47 div.: 45 de infanterie și 2 de cavalerie.

Măsurile militare ale Românel.

Geneva. — „Corriere della Sera” din Milano află din București: Guvernul român, în urma agravării conflictului bulgaro-rus și pentru menținerea strictei neutralității a Româneli — a pus sub conducerea militară regiunile dela frontieră precum și porturile dela Marea-Neagră.

Comunicatele statelor majore inamice**Franța.**

Paris. — Dările de seamă ce sosesc permit a se aprecia tot mai complet importanța succesului obținut prin ofensiva noastră în Champagne combinată cu cea a trupelor aliate în Artois. Germanii nu au fost numai siliți să părăsească pe un front larg pozițiuni puternic întărite și în cari primiseră ordin să reziste până la capăt, dar au avut și pierderi al căror total în morți, răniți și prizonieri depășește efectivul a trei corpuri de armată. Numărul total al prizonierilor este acum de peste 23.000 numai pe frontul din Champagne. Numărul tunurilor aduse de pe acest front și luat Germanilor este de 79. 17.055 prizonieri și 316 ofițeri au străbătut Châlons și au fost îmbarcați pe diferite destinații de internare.

Se lucrează la curățirea câmpului de luptă și la recensământul armelor de tot soiul, al materialului de pară și al tranșelor pe cari dușmanul a trebuit să le părăsească.

In Artois, progresiunea semnalată ieri la răsărit de Souchez a continuat spre finele zilei precum și în cursul nopții. Am atins, după o luptă crâncenă, cota 140, punct culminant al creștelor din Vimy și livezile de pe această regiune. Numărul prizonierilor capturați în cursul acestei acțiuni este de peste 300 aparținând în majoritate la două divizii din gardă.

In Champagne lupta se urmărește fără răgaz pe tot frontul. In regiunea dela nord de Massiges, noui grupe germane s'au predat, totalul în acest punct era de o mie oameni în cursul serii.

Nici o acțiune importantă n'a avut loc pe restul frontului. Inamicul a bombardat cu violență tranșele noastre la nord și sud de Aisne și regiunea Bois-Saint-Mars, Troyon, Vailly. I-am ripostat cu energie.

Paris. — In ziua de 28 Septemvrie, trupele noastre au mai continuat să câștige teren spre înălțimile dela este de Souchez. Am capturat în acest punct o sută de prizonieri, printre cari soldați din corpul de gardă care a fost adus de curând de pe frontul rusec.

In Champagne am mai făcut progrese noi, mai ales la nord de Massiges, unde am capturat 600 de prizonieri.

Dușmanul a îndreptat în contra tranșelor noastre din Argonne o bombardare violentă, la care am răspuns energie, dar Germanii nu au încercat nici o acțiune de infanterie.

Luptele cu granate ne-au permis de a recuceri câteva din elemente de prima linie, unde dușmanul se mai menținea.

Duelul de artilerie a fost intermitent în pădurea Lepretre și în regiunea Bandesapt.

Italia.

Coltano. — In zona Tolmino dușmanul din ce în ce mai strâns pe piscul S. Marit a încercat două atacuri de surprindere asupra pozițiilor noastre. In noaptea dinspre 15 și în noaptea dinspre 16 Septemvrie l-am respins meru. Ieri noaptea detașamentele noastre de munte au atacat pozițiile dușmanului dela Montenero, care se scoboară pe Tolmino și am reușit în unele părți să isgonim vrăjmașul cu mari pierderi, luându-l și 60 de prizonieri și 2 mitraliere. In apele Isonzo-ului am pescuit 3 mine austriace.

Coltano. — Luptele continuă în zona Stelvio și Codaloro printre gheturi și zăpezi. Activitatea trupelor noastre are de scop a hărțui micile detașamente inamice. In Alto Cordevole s'a relnceput de câteva zile acțiunea; Bersaglierii noștri au luat ieri o coloană inamică care a fost împrăștiată abandonând pe loc mare parte din munițiuni. In Carnia și Conca Di Plezzo mici acțiuni des repetate în cari am făcut prizonieri câteva patrule inamice. Numărul de prizonieri făcuți în noaptea de 21 în sectorul Tolmino se ridică la 88, printre cari 3 ofițeri.

Un hidroplan inamic a lansat bombe deasupra portului Lanzo, nefăcând nici o victimă. Un aeroplan al nostru a bombardat cu eficacitate o localitate pe Carso care este sediul unui comandant austriac.

Anglia.

Londra. — La 14 Sept. la orele 10 seara, la nord-vest de Hulluch, am respins mai multe contraatacuri și am cauzat pierderi severe inamicului. La est de Loos ofensiva noastră progresează. Prăzile noastre se urcă

la 53 ofițeri, 2800 soldați, 18 tunuri și 32 mitraliere. Inamicul a părăsit o cantitate considerabilă de material care nu este încă clasificat.

Rusia.

Petrograd. — În direcția Maliazghert, un detașament rus de cavalerie, a gonit pe Turci din satul Alkan. Pe restul frontului nici o schimbare.

Serbia.

Nis. — La 29 Sept. n., pe frontul Dunărei, inamicul s'a întărit înspre Orșova, dar artileria noastră a împiedecat lucrările sale. Peste drum de Ram, inamicul a construit un pod, dar deoarece era lenat de artileria noastră, a ripostat, trimițându-ne vre-o 60 de obuze; bateriile noastre au redus artileria inamică la tăcere. La 30 Sept. n., avioane inamice au aruncat vre-o 40 de bombe, omorând 5 persoane și răniind 10; trei bombe au căzut asupra gării din Lapovo, a liniei ce vine din Belgrad și se îndreaptă spre Nis și Kragujevat. Pagube n'au fost.

INFORMAȚIUNI

Arad, 7 Octomvrie 1915.

Scrisori din Budapesta.

I.

Scrisoarea dintâi v'o scriu vouă, celor cari m'ați iubit ca nime pe pământ. Tie tată fost slujitor al Domnului, preot românesc dela sate, erou și învingător al vieții, ardere de seara pe lespede smerită a vieții tale, puterea și mândria fiilor și-a fiicelor tale, stejar mândru doborât de un trăznet neașteptat și fie mamă, sfinită candelă de veghe la altarul pentru tine, după tronul lui Dumnezeu, cel mai sfânt de pe lume, maică nespuse de iubitoare și bună și harnică, înger trimis în lume să împartă binecuvântare pe unde s'au abătut pașii vieții tale și fie soră iubitoare și bună în sufletul căreia s'a sbatut armonia celui dintâi ciripit în versuri, vouă, vouă, cari v'ați sfârșit epopeea vieții atât de neașteptată și atunci când peste viața voastră începea să-și reverse Cerul binecuvântarea răsplătirii drepte și binevrednicite.

E aproape anul, ba a trecut chiar, de când voi v'ați odhniț și ani lungi vor trece și cine va întreba oare de numele vostru și mărirea neștiută a vieții voastre și cine va putea însemna toată vrednicia voastră, când viața voastră s'a stins în liniștea satului uitat și când toată viața voastră a fost o jertfă pentru luminarea și înaintarea celor mici și umiliți, cărora cu adevărat bunii părinți le-ați fost? Nime, nime...

Dar este o măreție în uitarea ce se va așterne tot mai deasă peste mormântul vostru, este înclinarea cea mai demnă a luptei voastre tocmai această uitare...

Ce rost ar avea cununa împletită de mână omească când Dumnezeu împletește cununa și o pune de podoabă frunții ca pe o aureolă eternă menită să vestiască o eternitate și vrednicia ceea ce oamenii nu o fac, ceea ce oamenii au uitat să o facă.

De aceea durmiți în pace. Nici condeiul meu slab nu încearcă să zugrăvească viața voastră — căci e prea slab — ci vre-o să împlinească o pioasă și sfântă datorie, care izvoarește din opt inimi rămase orfane prin pierderea voastră. Să închine pomenirii voastre o lacrimă din suflute pornită.

Să vă binecuvinteze cei pe cari l-ați crescut cu o unică și nespuse jertfă trăgându-vă codrul de pâine dela gura voastră pentru dânsii, cu o eroică abnegare de sine și să vă ceară ajutorul rugăciunii voastre, de bună seamă totdeauna ascultate, cei cari ar fi avut atâta lipsă de ajutorul vostru!

Durmiți, durmiți deci în pace... Ingerii vor cobori în toate nopțile să vă ducă binecuvântarea noastră și bunăntatea lui Dumnezeu va cobori pe urma rugăciunii voastre tot de atâtea-ori de câte-ori veți cere-o voi pentru fiii și fiicele voastre.

Durmiți deci în pace și rugați-vă pentru noi.

O Hulea.

† **Elena de Mocsonyi** nasc. **Somogyi de Gyöngyös**. Înregistrăm cu mult regret vestea tristă, ce ne-a sosit azi, că venerabila matronă, dna **Elena Mocsonyi n. Somogyi de Gyöngyös**, văduva fericitului și regretatului **Alexandru de Mocsonyi**, Marti, la 22 Septemvrie (5 Oct.) a. c., seara, a trecut la cele eterne, în Budapesta.

Fericita în Domnul a fost soția lui **George de Mocsonyi**, după moartea căruia s'a căsătorit, la anul 1891, cu fericitul **Alexandru de Mocsonyi**.

Femeie blândă și de o rară bunățate și nobleț a inimii. Manierile, ținuta distinsă și înalta cultură, ce avea, impunea tuturor un deosebit respect. Deși neromână de origine a păstrat și cultivat spiritul și tradițiile ilustrei familii de **Mocsonyi**, atât ca mamă, cât și ca soție. După moartea regretatului ei soț, încunjurată de venerația și dragostea întregii familii, și-a petrecut viața în fapte de caritate creștinească și retrasă din pricina etății înaintate, în castelul din **Birchiș** și în **Budapesta**.

Trimitem întristatei familii condolențele noastre.

Odihnească în pace!

P. S. episcopu Caransebeșului s'a întors la reședință. Aflăm că **P. Sa Dr. Miron E Cristea**, episcopul Caransebeșului, după o lungă petrecere la băile din **Carlsbad**, s'a întors la reședința Sa din **Caransebeș**.

Contele Tisza la monarhul. Se anunță din **Viena**: Primul-ministru ungar, contele **Ștefan Tisza** însoțit de secretarul său **Dr. A. Latinovici**, au sosit ieri dimineață la **Viena** cu personalul dela **Bruck**. În cursul înainte amiezii contele **Tisza** a fost în audiență la **M. Sa monarhul**.

MANIFESTAȚII PENTRU RĂSBOIU ÎN ROMÂNIA. Ziarele ungurești află din **București**: „Partidul intervenționist prin manifestații colosale și prin mare teroare vrea să-și impue voința guvernului și Coroanei.

Duminecă în întreaga România au avut loc sute de adunări pentru răsbolu și pentru imediata mobilizare a armatei. În **București** încă a avut loc o mare adunare și manifestație. Un puternic cordon militar închizând manifestațiilor calea spre consulatle austro-ungar și german a zădărnicit atentatul și manifestațiile ostile proiectate contra acestor consulatle. (Pol. Hir.)

S'a întrerupt comunicația între Germania și Suedia. Se anunță din **Stockholm** că cu prilejul canoadei vaporului comercial german, a fost avariat și podul umblător al căii ferate dintre **Tiellberg** și **Sassnitz**, ceea ce a avut ca urmare imediata întrerupere a comunicației între **Germania** și **Suedia**. Acest incident însă poate provoca conturbații și mai extinse, deoarece de câteva zile comunicația a încetat și pe podul umblător dintre **Gjedser** și **Warnemünde**.

Guvernul împotriva uzurarilor de alimente. Se anunță din **Budapesta**: Ministrul de interne **Ioan Sándor** a adresat o ordinațiune către subprefecții comitatelor și primarii orașelor în chestia scumpetei. În ordinațiune se accentuează că autoritățile au să procedă nu numai în baza denunțurilor concrete, ci și dela sine trebuie să erueze abuzurile și în cazurile eruate să statueze pedepse exemplare. Publicul trebuie lămurit că își servește numai interesele sale dacă denunță abuzurile, ceea ce altcun e și datorie patriotică. Publicul nu are să se teamă că descoperirea abuzurilor eventual ar provoca lipsa articolelor de alimentare. Vânzătorii vor reține eventual pe scurtă vreme marfa, dar în sfârșit se vor vedea siliți să și-o aducă totuș pe piață. Ministrul de interne declară, că, dealtcun, guvernul în caz de seriozitate va ști găsi modalități ca depozitele reținute de uzurari să fie desfăcute pe piață în interesul comun. Ministrul de interne le impune autorităților ca o datorie ca să facă aten publicul că și aceia vor fi pedepsiți cari plătesc peste prețurile maxime stabilite.

În Germania, Spicuirii din Mülhauser Tagblatt: Muncitorul **Herzog** în prezența soldaților germani la **Brunstatt** a zis: „Franța va învinge, ea este departe de a fi învinsă”. Către o doamnă acelaș muncitor a zis: „d-ta ești germană, o prusiană, eu însă sum alsacian și țin cu Franța”. A fost condamnat la 6 luni închisoare.

Xavier Schmitt a fost acuzat că în prezența inspectorului poliției din **Mühlhausen** a îndrăsnit să vorbească franțuzește. Fiul său ca dezertor luptă în armata franceză. A fost condamnat la două luni închisoare.

Inginerul René Weber din **Mühlhausen** a tras la îndoială victoriile germane din **Rusia**. Apoi, vorbind de împrumut, a declarat că interesele acestor împrumuturi vor fi plătite atât timp cât va dura războiul însă după ce se vor fi isprăvit banii. „Am fost solicitați pentru împrumut însă nu ne-am pierdut capul”. A mai adăugat că

până la **Crăciun** nu se vor mai găsi găște de mâncat. Sentința: 6 luni închisoare.

Remy de Gourmont. La 28 Septemvrie a încetat din viață la **Paris** **Remy Gourmont**. Defunctul s'a născut la 1858, a fost administrator al societății anonime **Mercur de France**, redactor la acest ziar apoi la „**Dépêche de Toulouse**” etc. A lăsat în urmă un mare număr de opere literare, romane, studii, poeme romantice, povești, critice etc.

Ultima oră.

Trupele austro-ungare și germane au trecut pe teritoriul Serbiei.

Budapesta. — Oficial. — Se comunică dela ca țierul general:

leri trupe austro-ungare și germane în mai multe puncte au forțat frontul sârb dela îmbucătura **Drinei** până la **Portile de fer**. Pe frontul **Dunărea-Sava** am respins avangardele sârbești

Viena. — Azi dimineață trupele noastre au intrat în partea nordică a **Belgradului**. Garnizoana sârbă opune o rezistență îndârjită; se dau crâncene lupte de stradă.

D. I. BRĂTIANU DECLARĂ DE SUFICIENTE MĂSURILE MILITARE ACTUALE ALE ROMÂNIEI.

București. — „Dimineața” scrie: Din prilejul mobilizării armatei bulgare d. general **Averescu**, șeful statului major al armatei a sfătuit pe **d. I. Brătianu** să ordoneze mobilizarea corpului **V. de armată**. **D. I. Brătianu** a răspuns, că măsurile militare pe cari le-a luat până acum sunt suficiente.

LUPTE VIOLENTE PENTRU POSESIUNEA BELGRADULUI.

București. — *Telegrame sosite aci spun, că trupele austro-ungare și germane dau lupte violente cu Sârbii pentru posesiunea Belgradului.*

GUVERN DE COALIȚIE ÎN GRECIA.

Budapesta. — „Az Est” află din **Atena**: Regele **Greciei** a invitat la o conferință pe toți foștii președinți de consiliu. S'a decis formarea unui guvern de coaliție, fără **d. Venizelos**, sub președinția dlui **Zainis**.

TUNURILE BUBUIE LA VARNA?

Geneva. — „Tribuna” află cu data de azi din **Salonic**: La **Varna** (port bulgar) două flotile rusești sunt ținute sub foc.

AMERICA A LUAT ÎN APĂRARE PE SUPUȘII ENGLEZI DIN BULGARIA.

Sofia. — „Utro” scrie: Consiliul englez a încredințat pe reprezentantul Americii cu ocrotirea supușilor englezi din **Bulgaria**.

BÂNCILE GERMANE ȘI AUSTRIACE AU FOST MUTATE DELA SALONIC.

Salonic. — Băncile germane și austro-ungare de aici au fost mutate la **Sofia**, unde au și depuneri lor de milioane.

TRUPELE INTELEGERII NU VOR RĂMÂNE ÎN SALONIC. — STATUL MAJOR GREC A SOSIT LA SALONIC.

Salonic. — Generalul **Hamilton** a luat în primire dela comandantul corpului III de armată grec lagărul militar dela **Salonic** împreună cu depozitele de munițiuni și magazile militare. Trupele Intelegerii vor trece prin **Salonic**, dar lagărul lor permanent va fi în altă parte.

Salonic. — Intreg statul major al armatei grecești a sosit aci.

Redactor responsabil: **Constantin Savu**.

**LA „LIBRĂRIA CONCORDIA”
ARAD, STRADA DEĂK FERENC NUMĂRUL 20
SE AFLĂ DE VÂNZARE CĂRȚI DE
RUGĂCIUNI, BISERICEȘTI, LITERARE, POPULARE ETC.**

Dor și jale, Cântece din războiu (1914—1915). Cu o prefață de Dr. I. Urban Iarnik 1—
Cântece din războiu, I Vitejești. Adunate de Dr. D. Cioloca —40
A. Vlahuță, »Dreptate«. Nuvele 2—
Munții noștri, »Țara șopilor«. Despre trecutul munților apusei ai Transilvaniei. Date adunate din autori, manuscrise și tradiții de Rubin Pațiuța sen. 1'60
Augusta Rubenescu, »Pentru copii cei buni«. Povești. Legată frumos 1—
C. Collodi, »Pășunile lui Tândărică« (Poveștea unei păpușe de lemn) cu 56 ilustrațiuni 1'50
Al. Ciura, »In războiu« 1—
Henrik Stenkwicz, »Frînsoarea«. (Judecata lui Jupiter) —20
Ioan Agârbiceanu, »Arhangheli«. Roman din viața românilor ardeleni 3—
Ioan Agârbiceanu, »Schite și povestiri« 1'80
Ion Dragoslav, »Volintirii« 2'50
Delavrancea, »Viforul«. Dramă în 4 acte 2—
D. D. Pătrășcanu, »Timotheiu Mucenicul« 1'50
I. Irimescu — *Cândești*, »Pe drumurile cadrilaterului«. Impresii și note 1—
Haralamb G. Lecca, »Dincolor«. Din Dunăre 'n Balcani 1—
Goethe, »Faust«. Tragedie. Traducere în versuri de Ion Gorun 1—
Björnsterne Björnson, »Mary«. Roman tradus de Horea Petra Petrescu 1—
G. Rotică, »Poezii« 2—
V. Alexandri, »Poezii populare ale românilor« 1'50
Ion Bârseanu, »Dor pustiu« 1'50
Guy de Maupassant, »Povești alese« Trad. de M. Sadoveanu 2—
Ion Ciocârlan, »Traiul nostru« 1'50
S. Mehedintzi, »Către noua generație« 1'50
M. Sadoveanu, »Floare oșlătită«. Roman 2—
 »Povești de seară« 2—
C. Sandu-Aldea, »Ape mari« 2—
Vasilie Pop, »Iubirea e biruitoare« 2—
Alexandru T. Stamatiad, »Din trâmbețe de aur«. Poeme 2—
N. N. Beldiceanu, »Chilia dragostii« 1'50
Ioan Adam, »Vorbe de clacă« 1'25
Cum să trăim? »Sfaturi medicale« de Doctorul F. Grünfeld —50
M. Maeterlinck, »Ciclul morții« Trad. de A. T. Stamatiad 1'25
N. Iorga, »Oameni cari au fost«. Amintiri și comemorări 3—
N. Bălcescu, »Istoria românilor sub Mihai-Vodă Viteazul« 2—
I. A. Basarabescu, »Vulturii«. Schițe și nuvele 1'50
N. Iorga, »Istoria armatei românești Vol I.« 2'50
Ludovic Dauș, »Străbunii« Roman 2'50
Ioan Ciocârlan, »Inimă de Mamă«. Schițe și nuvele 2—
Björnsterne Björnson, »Synnöve Solbakken«. Trad. de N. Ciotori 1'50
D. N. Ciotori, »Calea Robilor« Povești 1'50
Octav Minar, »Eminescu în fața justiției« 1—
Natalia Negru, »Mărturisiri«. Nuvele 2—
 »Fabiola sau biserica din catacombe« 2'50
Constantin I. A. Nottara, »De dincolo de moarte« 3—
R. Rosetti, »Păcatele Sulgerului« 2—
Th. D. Speranția, »Alte anecdote populare« 2—
M. Lungianu, »Zile senine«. Icoane dela țară 1'50
O. Goga, »Din umbra zidurilor«. Poezii 2—
Nicolae Filimon, »Ciocoi vechi și noi, sau ce naște din pisică șoareci mânăncă« 1'50
I. L. Caragiale, »Teatru«. Opere complete 2—

Ioan Adam, »Năzuinți« 1'50
N. Petra-Petrescu, »Ilie Marin«. Istorioară pentru tinerime 1'50
Păscălie sau carte de zodii, așezată pe 7 planete. Ediția a patra corectată și înăvuițată cu privire la mai multe cerințe. Legată, cu peste 360 pagini 2—
A. de Herz, »Bunicul«. Comedie în 3 acte 2—
Em. Gârleanu, »Cea d'ntâi durere«. Nuvele și schițe. Ediția a II-a întregită 1'80
Delavrancea, »Luceafărul«. Dramă în 5 acte 2'50
Delavrancea, »Liniște. Trubadurul. Stăpâna odată« 2'50
Delavrancea, »Irinel«. Comedie în 3 acte 2'50
P. Locusteanu, »Suntem nebuni«. Schițe umoristice 1'50
Victor Eftimiu, »Achim«. Tragi-comedie în 3 acte 1'25
Ioan Al. de Lemenyi, »Poezii« 1'50
Dr. Ioan Lupaș, »Viața unei mame credincioase« —30
Dr. Ioan Lupaș, »Spice din istoria noastră bisericească« —30
Zotti Hodos, »Masa ieftină«. Gătirea mâncărilor de dulce și de post. Rețete de bucate simple și bune 1'20
St. O. Iosif, »Poezii« 2'50
Pompiliu Eliade, »Cu privire la Maurice Maeterlinck« 1—
L. Rebreanu, »Frământări« 1'50
Dr. Valeriu Seni, »Critica unei lecții«. Indrumări practice —60
Anecdote populare, de Fabiu Sanjoanu —32
Robinson Crusoe, sau aventurile minunate ale unui naufragiat eu 6 chipuri —70
Țiganiada sau Alexandria țigănească —80
Alexandria. Viața, faptele și întâmplările lui Alexandru-cel-Mare Macedonean —60

Din publicațiunile soc. »STEUA« à 20 fil. nrul. Nrul.

2 *P. Dulfu*, »Foloasele învățaturii«.
 4 *Ioan Hașeganu*, »Grădina de legume«.
 19 *George Coșbuc*, »Superstițiunile păgubitoare ale poporului nostru«.
 20 *Viața și faptele lui Antim Ivireanu*, metropolitul Ungrovlahiei.
 22 *Em. Gârleanu*, »Amintiri și schițe«.
 24 *Din legendele neamului Hohenzollern*, prelucrare de St. O. Iosif.
 25 *Flori și povești de Ioan Dragoslav*.
 26 *Din Bucovina de altă dată*, de Ioan Grămadă.
 27 *Românii de peste Carpați* de I. Slavici
 29 *Poveștea cerului* de Victor Anestin
 30 *Povești* de I. Agârbiceanu
 32 *Ostașii noștri*.
 34 *Istoria literaturii române moderne* de prof. Dr. N. I. Apostolescu
 35 *Boalele ochilor și îngrijirea lor* de prof. Dr. G. Stănculeanu.
 30 *Snoave* de P. Gârboviceanu și G. I. Chelaru.
 37 *Viața și faptele lui Andrei Șaguna* de Dr. I. Lupaș.
Povești ardelenesti. Culese din gura poporului de Ioan Pop Reteganul 5 vol. 2'50
Povești populare din Bănat. Culese din gura poporului de G. Cătană Partea I. și II. 1'10
Calea pocăinței —40
Traista cu povești istorice —50
Balade populare. Culese din gura poporului bănățean —60
Inimioara, adică floarea poeziei naționale din cei mai buni scititori români —60

Cântece religioase, populare și un bun sfat —50
Mintea și norocul, precum și alte 12 povești populare —40
Florea Codreanului, Povești precum și anecdote, poezii populare și povești —24
Poezii și cântece populare, din Bănat —50
164 strigături și uituri, culese din ținutul Zarandului —24
Cea mai nouă carte de visuri —40
Istoria lui Arghir și Elena —30
Dr. I. Iarnik Urban și A. Bârseanu. Doine și strigături din Ardeal. Cu peste 400 pagini 1'30
Păscălie populară —12
Culegere din cele mai frumoase povești de Ioan Bota —60
Coriolan Brediceanu, »Peatra credinței«. Istorioară din viața poporului —50
Coriolan Brediceanu, »Fira«. Nuvelă din popor —24
Roata norocului, sau aflarea doinței noastre —80
Insula morților —50
Andrei cel răsfățat —30
Făt-frumos din lacrimă. Povești de Eminescu —20
Năzdreniile lui Toporâște —30
Popa care știe carte și Ion Istețul. Povești populare —24
Culegere de diferite cântece —70
Biblia cea Mare. Sfânta scriptură a vechiului și noului testament. Legată. Cu peste 1000 pagini 2—
 Tot acesta format mare, cu litere mari, legată 6—
Simbolul credinței, din cuvintele și înțeleșul Sfintei Scripturi de Gh. Joandrea (Aprob. de Ven. Cons. Diecezan) 2'50
Noul așezământ, (noul testament) Legată 1'20
Noul așezământ și psalmii. Legată 1'40
Apa tinerețelor și alte povești populare —40
Cele 4 Evanghelii Legată —70
Mântuirea sufletului. Carte de rugăciuni. Legată —80
Cartea psalmilor tradusă după textul original —10
Sfânta Evangheliă a Dui și Mântuitorul nostru Isus Christos scrisă de Sfântul Ioan —10
Sfânta Evangheliă a Dui în Mântuitorul nostru Isus Christos scrisă de Sfântul Mateiu —10
Sfânta Evangheliă a Dui în Mântuitorul nostru Isus Christos scrisă de Sfântul Luca —10
Carte de rugăciuni pentru folosul și mângăierea fiecărui creștin întocmită de Ierodichonul Damaschin din Sfânta Mănăstire Sinaia. Legată Cor. 2'50 în piele 5—
Carte de rugăciuni pentru tinerimea evlavioasă de un prieten al copiilor. Cu mai multe icoane. Legată —44
Cuvinte folositoare și de suflet mântuitoare. Culese din santele scripturi de Sm. Monahul Isaia. Legată —60
Rugăciuni pentru soldați. Legată —24
Culegere de cântări bisericești. Legată —30
Viața prea cuvioasei maicei noastre Mariei Egiptence. Legată —32
Cele cinsprezece suferințe ascunse ale lui Isus Christos —30
Din minunile Maicei Domnului. Legată —40
Mântuirea sufletului de vămile văzduhului. Rugăciuni —16
Zidirea lumii. Cele 12 Vineri —16
Taina celor 12 Vineri mari și rugăciune pentru vremuri grele. Legată —20
Povățuitor la împărăția cerurilor —60
 Pentru porto să se adauge de fiecare carte

Pentru porto să se adauge de fiecare carte 10—20—30 fil. (până la 1 kg., sub bandă) însă pentru primirea cărților trimise sub bandă librăria nu ia asupra sa răspunderea, numai dacă se adauge încă 25 fil. pentru recomandare.

TELEFON
NRUL. 750.CEL MAI MODERN INSTITUT
TIPOGRAFIC ROMÂNESC DIN
UNGARIA ȘI TRANSILVANIATELEFON
NRUL. 750.**„CONCORDIA“**

SOCIETATE PE ACȚIUNI.

ARAD

STRADA ZRINYI. NRUL. 1|a.

Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și patrie ca: mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat clișeie, precum și cu cele mai moderne litere primește spre executare tot felul de opuri, reviste, foi, placate, registre tipărituri pentru bănci și societăți, precum și tipărituri advocaționale, invitații de logodnă, cununie și pentru petreceri. Anunțuri funebre se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot felul de lucrări de aceasta branșe dela cele mai simple până la cele mai fine.

**Executare
promptă. :****Prețuri :
moderate :**